

پیشگفتار

در جهان امروز رسانه‌های همگانی با انتقال اطلاعات و معلومات جدید و مبادله افکار و عقاید عمومی در راه پیشرفت تمدن بشری نقش بزرگی را به عهده گرفته‌اند به طوری که بسیاری از دانشمندان عصر کنونی زنده‌گی انسانی را عصر ارتباطات نام گذاشته‌اند.

در این اثر تخنیکهای نوین و کاربرد آن در تلویزیون معرفی می‌شوند و طرز استفاده از وسایل تخنیکی به بررسی گرفته می‌شود؛ زیرا تا هنوز در این زمینه آثار تحقیقی تازه که محصلان ژورنالیزم از آن استفاده نمایند وجود ندارد. توأم با رشد تکنولوژی که در عرصه ژورنالیزم مورد استفاده قرار می‌گیرد. لازم است تا در این موارد معلومات تازه ارائه گردد. به نظر نویسنده اثر موجود تأمین‌کننده این موضوع است.

تخنیکهای نوین و کاربرد آن در تلویزیون در مجموع اساس و پایه قدرت و توانایی تلویزیون را تشکیل می‌دهد و می‌تواند پرابلمهای ذیل را جواب بگوید:

۱. آیا محصلان و علاقه‌مندان از چگونگی کاربرد وسایل تلویزیون دیجیتالی آگاهی دارند؟

۲. آیا تکنالوژیهای نوین در تولید یک برنامه مؤثر است؟

۳. آیا شناخت تخنیکهای نوین برای ژورنالیستان ضروری پنداشته می‌شود؟

۴. آیا برنامه بدون وسایل تخنیکی مؤثر است؟

۵. آیا برنامه تلویزیون بدون استدیو مؤثر است؟

۶. آیا استفاده از ادیت به شکل حرفوی آن چقدر تأثیر خواهد داشت؟

در نگارش این رساله از جدیدترین و معتبرترین منابع و مآخذ استفاده به عمل آمده است و در داخل نه فصل تنظیم گردیده است. فصل اول تخنیکهای نوین و استفاده از آن در تلویزیون، در فصل دوم تلویزیون به مطالعه گرفته شده است، فصل سوم به تلویزیون دیجیتالی (Digital Television) اختصاص داده شده است، فصل چهارم چگونگی کاربرد تکنالوژی برودکاست تلویزیون می‌باشد، فصل پنجم اختصاص یافته به رنگ در تلویزیون، فصل ششم چگونگی اجرای یک برنامه خارج از استدیو، فصل هفتم اساسات و مراحل ادیتینگ در تلویزیون، فصل هشتم استفاده از اصطلاحات برای تولید برنامه‌های تلویزیون، فصل نهم کاربرد اصطلاحات هنگام ثبت برنامه‌های تلویزیونی را دربر می‌گیرد.

رهنمایی این رساله را استاد فرزانه پوهاند هدایت‌الله وفا به عهده داشت که از رهنمایی و مشاورت سخاوتمندانه‌شان در این زمینه سپاسگزارم. در اینجا فرصت را غنیمت داشته از همه استادان گرامی پوهنچی ژورنالیزم که به نحوی از انحاء، بامشوره‌های مفید و سازنده‌شان در تهیه و نگارش این رساله همکاری نموده‌اند، صمیمانه سپاسگزاری می‌کنم و موفقیت‌های مزیدشان را از بارگاه خداوند متعال استدعا می‌نمایم.

در اخیر از همه نویسنده‌گان، محققان مترجمانی که از آثارشان در ترتیب و نگارش این رساله به صورت مستقیم یا غیر مستقیم استفاده نموده‌ام ابراز شکران و سپاس می‌نمایم.

با احترام

پوهندوی عبدالعظیم نوربخش

مقدمه

رسانه‌ها بخصوص تلویزیون، امروز تنها ابزار پیام‌رسانی نیستند، بلکه یکی از منابع مهم تأثیرگذاری به شمار می‌آیند؛ زیرا کارکرد رسانه‌ها در آموزش، اطلاع‌رسانی، تغییر نگرش مردم نسبت به توسعه و نیز ایجاد سرگرمی و پرکردن اوقات فراغت و همچنین ایجاد صمیمیت به واسطه ایجاد انگیزش احساس عمومی و جهانی، تقویت فرایند جهانی شدن به صورت اجمالی در تغییر و تحول، نقش برجسته و انکارناپذیر است.

اطلاعات و ارتباطات همواره یکی از محورهای تسلط قدرت حاکم و در عین حال جریانهای بدیل و مقاومت و تغییرات اجتماعی بوده است. تسلط بر افکار مردم که ارتباطات امکان آن را می‌آورند، موضوعی است مرکزی تنها از راه شکل دادن به افکار توده‌ها که به قدرتهای بر جامعه تسلط می‌یابند و در عین حال از همین مجراست که تحول و تغییر پدید می‌آید.

به وجود آمدن شبکه‌های مستقل ارتباطی حتی مورد توجه رسانه‌های سنتی قرار گرفته است. همچنین تعداد زیادی از رسانه‌های بدیل که در ارتباط شبکه‌ای با یکدیگر قرار دارند، یک سیستم جدید اطلاعاتی را به وجود آورده‌اند. حتی معاون رئیس جمهور سابق امریکا، آقای آلبرت گور نیز به این اقدام کرد و یک شبکه شخصی تلویزیونی به وجود آورد که ۴۰ درصد برنامه‌های آن را مخاطبینش تهیه می‌کرد. مبارزات انتخاباتی برای ریاست جمهوری نیز تحت تأثیر این جنبش رسانه‌ای قرار گرفته‌اند.

تلویزیون در میان همه وسایل ارتباط همگانی، پدیده شگرفی است که با قدرتی استوارآمیز به کتله‌های بشری اثر گذاشته و با جذابیت و کشش خاص مردم را به سوی خود کشانیده است. امروز در همه دنیا از کودک گرفته تا بزرگسالان در هر سطح فرهنگی و اجتماعی که قرار دارند با تلویزیون آشنا بوده آن را به مثابه نزدیک‌ترین دوست و مونس خود می‌پندارند. بنابراین دیدن تلویزیون نه تنها ضروری بلکه جزئی از زنده‌گی معاصر محسوب می‌شود. اثر نفوذ تلویزیون در تغییر آوردن طرز زنده‌گی و حیات اجتماعی و در تحولات فرهنگ مادی و معنوی بارز و با اهمیت می‌باشد. چنانچه اطلاعاتی که در برنامه‌های تلویزیون ارائه می‌شود علاوه بر یادگیری و سرگرم‌کننده‌گی، نوعی احساس، اطمینان و آرامش نیز به همراه دارد. این در مورد کودکان و بزرگسالان نیز صادق است آنها در بسیاری موارد نیاز به آرامش دارند. برنامه‌هایی که مهربانی و سخاوت را توصیه می‌کنند یا تقویت ایمان را القا می‌کند ممکن است چنین احساسی را به وجود بیاورند عرضه جنبه‌های از جهان که نشان‌دهنده امیدوار بودن به توجه به نوع دوستی و همچنین هدایت همه افراد جامعه به شرکت در برنامه‌های نوع‌دوستانه است هم احساس آرامش و رضایت خاطر آنان را فراهم می‌سازد و هم به جامعه‌پذیری نسل آینده کمک می‌کند. به طور کلی انسان همواره به آرامش و راحتی خاطر نیاز دارد. اما در شرایطی خاص این نیاز تشدید می‌شود؛ مثلاً؛ کودکی که در شرایط خشنی قرار گرفته با او بدرفتاری شده یا به تمسخر گرفته شده است مایل است که فلمهایی را ببیند که داستان آنها نشان‌دهنده محبت به کودکان و تشویق آنان است. در این مورد گرین برگ محقق مشهور انگلیسی می‌گوید: تا چه حدی می‌توان آرامش را در مقابل با یکدیگر دانست یا آنکه باید آرامش را نیازی داشت که در زمانی متفاوت احساس می‌شود. در این مورد کارکرد تلویزیون، سینما جملاتی چون «مرا آرام می‌کند، او مرا آرامش می‌دهد» و مرا از انکشافات و اختراعات علمی جهان و ماحول باخبر می‌سازد که این ارزشمندی را صرف تلویزیون و سینما در پی دیدن فلمهای اطلاعاتی و علمی میسر می‌سازد. هکذا همبستگی و رضایت‌مندی حاصل از تلویزیون و سینما با جنبه‌های مختلف نگرش

مثبت مشاهده می‌شود. به همین سان، استفاده از تلویزیون و سینما برای ایجاد ارتباط اجتماعی در تمام ساحات زنده‌گی مطرح است که در این زمینه افراد جامعه از ارتباطات جمعی برای برقراری ارتباط با محیط زیست خود استفاده می‌کنند و به این صورت از این وسیله می‌خواهند به صورت هدفمند یا غیر هدفمند ارتباطات وحدت یافته خود را با دیگران مانند خود فرد، خانواده، دوستان، ملت و غیره مرتبط سازد و بر مبنای این، فرد از نیاز به ارتباط داشتن ریشه می‌گیرد به قول سمنار ایز محقق ارتباطات: «تلویزیون و سینما با ویژگیهای خاص خود، باعث شده است افراد خانواده دور هم جمع شوند چنان که برخی افراد سینما و تلویزیون را وسیله‌ای برای استفاده اجتماعی می‌دانند؛ زیرا تلویزیون و سینما باعث می‌شود افراد خانواده دور هم بنشینند و صحبت داشته باشند (۱۹: ۵۵).

جنبه دیگر استفاده اجتماعی از تلویزیون و سینما همدمیابی است فرد با تماشاگران تلویزیون و سینما می‌خواهد به گونه‌ای از تنهایی بگریزد. به عبارتی دیگر با فراهم آوردن داستان خیالی و درگیری غیر واقعی با آنها برای خود همدم می‌سازد.

این در حالیست که در کشور عقب مانده و جنگ زده، مانند افغانستان، تلویزیون منحصراً عنصر ضروری انکشاف، آموزش و فرهنگ نقش و اهمیت خاص دارد که روند انکشاف اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی و تحولات زنده‌گی مردم ما را تصریح می‌بخشد و برای آنها شادمانی فراهم می‌آورد، وقتی می‌پذیریم که دیدن تلویزیون قسمتی از ضرورت‌های زنده‌گی معاصر ماست باید از خود پرسیم که چرا تلویزیون و سینما را تماشا کنیم؟ تلویزیون به عنوان یک وسیله برقی، اطلاعاتی و جعبه جادویی در محور بحث ما قرار دارد و جامعه که از آن متأثر است در بحث این رساله نیز دخیل می‌باشد.

تلویزیون در آغاز به پیمانانه امروزی بحث برانگیز نبود؛ زیرا جوامع از آن در ابتدا به حیث یک وسیله سرگرمی استفاده می‌کردند و تلویزیون هم هر کس را به خودش سرگرم می‌ساخت. با گذشت چند سال بعد از دوره ابتدایی مستقیم به یک خانواده بزرگ تبدیل شد. تلویزیون به حدی توانا شده که رجال بزرگ سیاسی از آن به عنوان وسیله بهتر برای پیشبرد اهداف سیاسی خود استفاده می‌کنند. بعد از جنگ دوم جهانی آغاز جنگ مفکوره برملا شد. وسیله‌ای که این جنگ را رهبری می‌کرد تلویزیون بود. تلویزیون با داخل شدن به دایره سیاستهای جوامع مختلف بزرگ و کوچک زمینه جنگ گرم را سازماندهی کرد. این وسیله صندوق مانند و کوچک در خودش، حکومتها را بلعید و در ضمن دولتها در جوامع را ایجاد کرد. همچنان افغانستان هم که بیشتر از این وسیله در این اواخر متأثر است مورد بررسی قرار گرفته است. در این رساله ظهور تلویزیون و بعضی تأثیرات کلی آن مورد بحث گرفته شده است.

خلاصه اینکه تلویزیون توان آرام بخش مخاطب را دارد و در صورتی که شرایط خوبی با برنامه‌ها و فلمهای متمرکز برای بینندگان آن مهیا شود تا بتوانند از تمامی ابعاد آن به درستی استفاده نمایند تا در تغییر کلی جامعه و مردم به سوی ترقی و بهزیستی سالم رهنمون گردد. چنان که در حال حاضر، تمام مردم متمدن جهان مایلند که اساس ساختمان و با طرز کار تلویزیون آشنا شوند تا بتوانند از وسایلی که در تخنیک تلویزیون (Digital) استفاده می‌شود، آشنایی کامل پیدا نمایند (۱۶: ۸).

بر همگان لازم است تا با شناخت از کاربرد تخنیکهای نوین در تلویزیون آشنا شده و به این وسیله اهمیت بیشتری قایل شوند تا بهتر به اسرار این صنعت عظیم واقف گردند.

مسئله (پرابلم) تحقیق

در این اثر تخنیکهای نوین و کاربرد آن در تلویزیون معرفی می‌شوند و طرز استفاده از وسایل تخنیکی بررسی می‌شود؛ زیرا تا هنوز در این زمینه آثار تحقیقی تازه که بتواند محصلان ژورنالیزم از آن استفاده نمایند وجود نداشت، در نگارش این رساله از جدیدترین و معتبرترین منابع و مآخذ استفاده به عمل آمده است و به منظور غنی شدن و استفاده از منابع و مآخذ بیشتر مشکلات در این رساله هم وجود داشت که خوشبختانه بر اثر سعی و تلاش مداوم، از آثار ناب سایر دانشمندان نیز در این زمینه استفاده به عمل آمده است.

اهداف تحقیق

هدف من از تحریر این اثر که با عنوان *تخنیکهای نوین و کاربرد آن در تلویزیون* تحقیق کنم عمدتاً روی دو مورد بوده است:

در پوهنچی ژورنالیزم دیپارتمنت رادیو تلویزیون مبادی تخنیک تلویزیون منحث یک مضمون تدریس می‌شود، از این جهت خواستم تا روی همین تخنیکهای نوین و کاربرد آن در تلویزیون تحقیق نمایم و اثری در این مورد وجود داشته باشد که باید محصلان ما از این انکشافات تخنیکی دیجیتال نوین تلویزیونی آگاهی حاصل نمایند.

و از جانب دیگر، چنین اثر تخنیکی در زمینه تخنیکهای نوین و کاربرد آن در تلویزیون در دیپارتمنت رادیو و تلویزیون پوهنچی ژورنالیزم پوهنتون کابل تحریر نگردیده بود و ضرورت مبرم بر آن وجود داشت.

اهمیت و ضرورت تحقیق

اینکه چرا من خواستم در مورد تخنیکهای نوین و کاربرد آن در تلویزیون تحقیق کنم و اینکه چرا ضرورت تحقیق آن دیده می‌شد عمدتاً روی دو علت بوده است:

اول اینکه در پوهنچی ژورنالیزم دیپارتمنت رادیو تلویزیون مبادی تخنیک تلویزیون منحث یک مضمون تدریس می‌شود، واضح است که در این چند سال اخیر تحولات و انکشاف وسیع در عرصه‌های گوناگون تکنالوژی تخنیکی تلویزیون و مخصوصاً در تخنیک دیجیتال تلویزیون صورت گرفته است که باید محصلان ما از این انکشافات تخنیکی دیجیتال نوین تلویزیونی آگاهی حاصل نمایند.

و از طرف دیگر تاکنون چنین اثر تخنیکی در زمینه تخنیکهای نوین تلویزیون تحریر نگردیده است و ضرورت آن جهت تولید برنامه‌های تلویزیون برای دست‌اندرکاران، معلومات و آگاهی حاصل نمایند که با شناخت از این وسایل در راستای فعالیتهای ویدیوژورنالیزم در کشور عزیز ما افغانستان، استفاده نمایند. قابل یادها نیست که این اثر به سنده نبوده در آینده تلاش خواهیم نمود تا در زمینه تتبع بیشتر صورت گیرد تا آثار علمی دیگر نیز تحریر گردد.

پیشینه تحقیق

در نگارش این اثر از جدیدترین و معتبرترین منابع و مآخذ استفاده به عمل آمده است و غیر از آنچه که در فهرست منابع و مآخذ ذکر شده از منابع انترنتی نیز استفاده به عمل آمده است. از جانب دیگر، سیستم عصری و نوین دیجیتالی تخنیک تلویزیون یک اثر تخنیکی تحقیقی است. هکذا

از آثار علمی محمدصادق توکلی تحت عنوان *مبانی تلویزیون دیجیتال* در سال ۱۳۷۸ جلد نهم که از طرق انتشارات صدا و سیما چاپ شده است و به همین سان اثر نویسنده دیگر به نام بی ای جان کانیا که کتاب آن تحت عنوان *تلویزیون* در سال ۱۹۸۶ برای مؤسسات تحصیلات عالی از زبان روسی به دری ترجمه گردیده و هم از کتاب *تولید و کارگردانی در تلویزیون* که نویسنده آن جرالدمیلرسون توسط غلامرضا طباطبایی در سال ۱۳۸۱ ترجمه گردیده و توسط سازمان «سمت» در چاپ اول اقبال چاپ یافته، از آن استفاده به عمل آمده است. به این معنی که برای آشنایی وسایل تخنیکی دیجیتال تلویزیون و ساخت برنامه‌سازی تلویزیونی با استفاده از تجارب به دست آمده در ساحه به شکل بهتر تنظیم یافته است.

با در نظر داشت ویژه‌گیهای تلویزیون در شرایط کنونی که در جهان امروزی دارد، در این مورد تاکنون کدام اثری علمی به رشته تحریر درنیامده و منحصراً یک مضمون در کریکولم جدید دیپارتمنت رادیو تلویزیون پوهنهی ژورنالیزم تدریس می‌گردد و ضرورت به تتبع و نگارش این اثر دیده می‌شود که این اثر پیرامون تخنیکهای نوین و کاربرد آن در تلویزیون تحقیق و پژوهش صورت گرفته و سعی شده تا در مورد انکشافات تکنالوژی دیجیتالی تلویزیون معلومات جمع‌آوری گردد تا زمینه را برای کاربرد بیشتر وسایل تخنیک تلویزیون فراهم شود و در اختیار علاقه‌مندان و محصلان قرار گیرد.